

թէ ընթերցումը լմնցած էր, ստորերկրեայ որոտման նման աղմուկ ու գողգոլին մը լուռեցաւ: Երկիր սասանեցաւ եւ քարայտաւոր ձեղքեցաւ եւ ուրիշ Ծանդուղ մ'իրենց առջեւ բացաւ: Ահա եւ գողութեամբ վար իշան եւ լապտերի լուսովն ինքզինքնին ուրիշ կամարի մը տակ գտան, որուն պատերն ու առաստաղն արաբացի նշանագրերով ծածկուած էր: Մէջտեղը՝ եօթն պողովատիկ կապերով կապուած ստուար արկղ մը կեցած էր. այս արկղը ամէն մէկ անկիւնը մէյնէ գիւթեալ Մարիտանացի պահապաններ՝ թէպէտ զինու եւ զարդու սպառազինեալ բայց արձանի նման անշարժ կը կենային: Արկղը առջեւը ոսկւում, արծաթով եւ ադամանդով լի շատ մը սափորներ շարուած էին: Ամենամեծ սափորին մէջ մինչեւ արմուկ թեւերնին միտեցին եւ ամէն միեւնոն ափ ափ մարիտանացի ոսկւոյ մեծ կտորներ կը հանէին, ոսկի ապարանջաններ, նոյն մետաղե ականապազ զարդեր, եւ դիպուածով մ'արեւելեան մարգարտազարդ մանեակ մ'ալ ձեռքերնին կպաւ: Բայց զեռ կը դողային եւ չունէ չէին կրնար առնուլ, մինչ այս աւարներով գրպաննին կը լեցնէին եւ երկնոտ աքեւրով երկու հմայեալ Մարիտանացեաց կը նայէին: Վերջապէս երեւակայեալ գողերն մ'իրենց երկիւղային անհնգատուութիւնը սաստկացուց եւ պանակաւ զարհուրանք մը բերաւ վրանին: Երկուքն ալ աճապարեցին վերի գառիկուն ելան մամը շիրուցին նետուցին եւ յատակն որտաղդոտահնամբ մը նորէն փակեցաւ:

ԺԳ.

Արհաւիրքն ու զարհուրանքը սրտերնին պատած՝ զարձեալ խորխորեղով մինչեւ որ աշտարակէն դուրս չելան, ծառոց մէջէն մինչեւ որ փողփողուն աստղերը չտեսն, չկեցան: Այն ատեն դալարեց եւ խոտոց վըպ նստելով, աւարը մէջերնին բաժնեցին, որոշելով, որ առ այժմ սափորներու պարզապէս փրփրովը գոհ ըլլան եւ ուրիշ գիշեր մը նորէն դառնան եւ զանոնք պարպեն: Գրաւու անկեղծութեան վըպ ալ ապահով ըլլալու համար՝ յուռութեք մեղերնին բաժնեցին. մէկը գրութիւնն ու միւսը մոմն առաւ: Ջայս այսպէս կարգադրելէն ետքը թեթեւ սրտիւ ու բեռնաւորեալ գրպանաւ կրնատա ինքալու սկսան: Բլբն վար իջած առտենին՝ խորապէս Մարիտանացին պարզամիտ ջրափաճառին ականջէն վար խրատու ձեռով խօսք մը շնջեց. «Բարեկամ՝ Պերեթիլ, ըսաւ, Գաղտնիք պէտք է, այս ամենայն պէտք է ընդ

գաղտնիք մնալ մինչեւ որ գանձն ապահովըրենք եւ վտանգէ փրկենք. եթէ դատաւորին ահանջը փորք բան մը հասնի, վտանգը մեծ է»:

«Նստարակցս, պատասխանեց կալիցիացին, այս ըսածդ ճշմարտութեանց ճշմարտութիւնն է»:

«Բարեկամ՝ Պերեթիլ, կրկնեց Մարիտանացին, գու խոհեմ մէկն ես, չեմ տարակուսիր որ Գաղտնիքը կը պահես, բայց կ'իմ մ'ունիս»:

«Կ'իմ եւ ոչ բառ մը պիտի լսէ այս ամէն եղանակէն, պատասխանեց զորաւոր ձայնիւ մը ջրափաճառը:

Բայց բարեւ. որչափ գոհարին ինդիր. կնոջմ գաղտնիք պահել տրուած է երբեք մարդու: Նստարակցս ոչ. մանաւանդ ջրափաճառ Պերեթիլի պէս մարդու մը՝ որ կանամբի արանց մէջէն ամենահեշտ, ամենահամբոյրն ու մարդասէրն էր: Խոնջ եւ վատտակ տուն դարձած ատեն, կ'իմ անկիւն մը քաջուած տրուած խորիւ եւ մտախորհ գտաւ: Կ'իմ իւր առն ներս մտնելը տեսնելով՝ «Ինչ աղէկ բան, աղաղակեց, վերջապէս կրցար գալ. գիշերուան այս ատեն անգին ազդին շրջելէն ու թափառելէն ետքը: Ջարմանք որ Մարիտանացի մ'ալ հետք չես բերած», Ետքը հեղեղի պէս արտասուք թափելով՝ ձեռքերը գալարելով՝ «Գուրբ գալարելով՝ «Այս ինչ գոհարտ կնիկ եղայ, աղաղակեց, զեռ գլուխ գալիք կայ արդեօք, ինչ պիտի ըլլամ: Օրինաց պաշտօնեայք եւ նոտաք տունս կապտեցին կողպտեցին, ամէն բանս աւար առին. այսո գանկ մը շարժող անձարակին մէկը, զաւակացն համար հաց անգամ չէ բերեր. գիշեր ցորեկ անհաւատ Մարիտանացեաց հետ շրջիլ ու թափառելէն դատ բան չի գիտեր: Մեղք զաւկներուս. վիճակիս ինչ պիտի ըլլայ. ամէնքս ալ փողոցի վըպ մուրալու պիտի ստիպուինք»:

ԺԵ.

Համեստ Պերեթիլն իւր ամուսնոյն սրտին անձկութեանցն ու վշտացը վըպ այնչափ շարժեցաւ՝ որ չկրնար ինքզինք բռնել՝ լալու սկսաւ: Սիրտն ալ գրպանին պէս լեցուած ըլլալով՝ ուրիշ բանի մտադրութիւն ընելու ժամաւ. նակ չմնաց: Չեռքը գրպանը մխելով, մեծ մեծ ոսկւոյ կտորներ որասց, դուրս հանեց եւ երեք չորս կտոր կնոջը տուաւ: Խեղճ կ'իմ ի սկզբան գաղմացմամբ նայելու սկսաւ, եւ այս պարզաշուն ոսկւոյ նշանակութիւնը չէր կրնար իմանալ: Ջարմանքն զեռ շտեմափած, խեղճուկ կալիցիացին ոսկի շղթայ մ'ալ հանեց եւ ուրախութեան

ոստիլով զայն կնոջն առջև աջուձախ կը տա-
տանեցնէր: «ՅՈՒՐԻ Աստուածածին, աղաղակեց
կինը: Ի՛նչ ըրիր Պերեժժիլ. անտարակոյս արիւն
եւ գողութիւն ըրած չես»: Արեան եւ գողութ-
նեան գաղափարն հաղիւ թէ խեղճ կնոջ միայն
ինկած էր, իւր երեւակայութեանը մէջ ստու-
գութիւն եղաւ: Ի հետեւստ բանտ մը, կախա-
ղան մը եւ կախաղանէ կախուած կորստունը
կայեցիցիացի մը կը տեսներ, որուն մեռեալ մար-
մին հովն կը տատանէր, եւ իւր ուժգին երեւ-
ակայութեանը ներկայացուցած գարշաքէն
յաղճահարեալ խիտ ջղաձգութեանց մէջ ին-
կաւ մարեցաւ: Իսեղճ ողորմէի Պերեժժիլն ի՛նչ
կրնար ընել: Իւր կինը հանգարտեցնելու հա-
մար որիշ միջոց չմնաց, բայց եկէ իւր բարի
բախտին պատմութիւնն ամբողջ պատմել: Բայց
այս ալ՝ ամէն կենդանի էակէ խորին դաղտնիք
պահելու համար հանգիստական խոստումն պա-
հանջելէն ետքը: Կնոջ ուրախութիւնը նկարելը
կարելի բան չէ: Իւր համեստ ամուսնոյն գլուխն
ու պարանոցը բազկացը մէջն առաւ, եւ իւր
գգուանքովն ու փաղաքշանքներովը գրեթէ գա-
նիկայ խորեց: «Հիմայ, կնիկ, կը գուէր խեղճ
մարդը, Մարիամանացւոյն կտակին հիմայ ի՛նչ
կ'ըսես», ձամեստ կալեցիցիայն այն գիշեր իւր
ոչխարի մորմոյն վրայ տարածուեցաւ եւ այն-
պէս խոր քուն կ'ըլար, որ իւր թէ փետրայից ան-
կողոյ մը վրայ ըլար: Բայց կինն ոչ այնպէս.
ամբողջ գրպանը փախձիւն վրայ պարպեց եւ
գիշերն ի բուն ոսկիներն համիելով եւ քայուե-
րը, ամենակներն ու գնդերը փորձելով անցուց:
Երկրորդ առաւօտ համեստ Պերեժժիլ դրամի
կտորները գննելով՝ մեծ կտոր մ'ընտրեց առաւ
ակնավաճառի մը խանութ մը գնաց որ վաճառէ,
հաւաստելով՝ թէ Ալմապրայի փրատակաց մէջ
գտած է: Ալմապրայի տեսնելով թէ դրամի
վրայ արարացի նշանադրեր կան, եւ զուտ ու
մաքուր ոսկի է, արժէքին չորսին երկըր մատոյց
ջղավաճառին, որ կատարելապէս գո՛հ եղաւ:
Պերեժժիլն այժմ գնաց իւր փոքրիկ հօտին հա-
մար նոր նոր հագուստներ եւ տեսակ տեսակ
խաղալիք գնեց, մեծատրտիկ ձաղի մ'ամէն հար-
կաւ որ պաշարներով տուն դարձաւ, իւր տղաքն
բոլորտիքը կաքաւել տուաւ, մինչ ինքն՝ հարց
ամենամարմնակիր, անոնց մէջտեղը կը վազվազէր:

ԺԵ.

Յրափաճառին կինն գաղտնիքը պահե-
լու խոստմանը զարմանալի ճշգրտութեամբ հաւա-
տարիմ մնաց օր մը եւ կէս, թէպէտ միշտ բոլոր-

րեալ շաղիփաղի եւ հետաքրքիր կենեռէ: Ստոյգ
է, չէր կրնար ինքնինն քիչ մ'աղաատութիւն
չտալ, եւ անոր համար ալ այցելութեան եկող
դրացի կիներէն թողութիւն կը խնդրէ իւր պա-
տաւատուն գգեստուցն համար, ըսելով՝ թէ
ոսկիթիւն ժապախեալ նոր հագուստ եւ նոր
սաղնագործ գլխոյ ծածկոյթ մը ապագրած է:
Իւր ամուսնոյն նկատմամբ ալ քանի մ'ակնար-
կութիւն բերէն փախուց ըսելով՝ թէ ալ ջրա-
վաճառի գործ չէր կրնար ընել, անոր առողջու-
թեանը փնասակար ըլլալուն: Եւ իրօք ալ իւր
դիտաւորութիւնն ամառը բոլորովն գիւղ քա-
շուի էր, որպէս զի աղայք լիւնային օդով կազ-
դուրին, որովհետեւ հեղձուցիւ ջերմութեան
ստեղծ ոչ որ քաղաքին մէջ կրնար ապրիլ: Գրա-
ցիք իրարու երես նայելու սկսան, եւ համարե-
ցան՝ թէ այս խեղճ կինը խելքը կորսնցուցած
ըլլայ: Արտաքուստ որչափ որ ինքզինք բռնէր,
սակայն տան մէջն իւր միտմանց համապատաս-
խանող աղաատութեամբն արձակ համարձակ կը
վարուէր. արեւելեան ծանրագին մարդարուա-
շարք պարանոցին բոլորտիքը դնելով, արաբացի
պարանոցն իւր բազկացը վրայ, գլուխն ագա-
մանդէ գարգմանակ իւր սենեկին մէջ պատա-
ռատուն գգեստներովը ետ ետ, յառաջ յառաջ
կ'երթար. արեւելեան ծանրագին կտորած
հայերոյ մը կտորին մէջ նայելով, ինքն իր վրայ
զարմանալով եւ զմեյելով: Կոյն իսկ իւր ունայ-
նախիրութեան միմամբն ինքզինք չկրնար ըրու-
նել՝ յարմար առ թիւ ինքզինք ցուցնելու հա-
մար պատուհան կ'եղէր, իւր զարդարանացին
անցնող դարձողներու վրայ ըրած աղգեցութենէ
հաճոյք մ'ունենալու համար: Բայց ձախտա-
գրին տրամադրութեամբն՝ ննդաւոր վարսա-
վերայն իւր խանութը դատարկագորտ նստած
ստեղն, արամանդի շող մ'իւր ալքը շլացուց-
անմիջապէս պատուհան վազեց եւ տեսնա ջրա-
վաճառի կինն, որ արեւելեան նորաստեղծ հարսի
մ'ամէն շքեղութեամբն ու պայծառութեամբը
կը փայլէր: Առանց ժամանակ կորսնցնելու տե-
սած զարդերուն ցանկը շինեց եւ ամենայն արա-
գութեամբն դատաւորին վազեց: Ի. թէ թէ ինչ ակնա-
քաղցեալ եւ սովեայ նոսրացր դարձեալ գործոյ
ձեռք զարկաւ: Երեկոյ չեղած դժբախտ Պերե-
ժիլ նորէն դատաւորին առջև ձգուեցաւ:

ԺԶ.

«Ի՜շուստական, ի՛նչ է այս լսածս. անդի-
րատ, անօրէն» սրամոռութեամբ գոռաց գատաւ-
որը: «Գու ինձի ըսիր թէ՛ քու սուղ մեռնող

անհաւատորմ պարտադր տեղիէ մը զատ բան մը չլծողուց: Կիմանամ թէ կինդ իւր ցնցողութեան եւ գործիւնաց մէջ՝ զարգարեալ պաշտօնաւ եւ եղբւր մարգարիտ եւ ազամանդներով կը զարգարութի եղբւր: Հէքք չուառ, դժբախտ զոյնդ աւարը տալու եւ կախաղան ելելու պատրաստուէ՝ որ քեզի սպասելէ ձանձրացաւ: Ջրավաճառը զարհուրած՝ դատաւորին ոտքերն ինկաւ եւ այն հարստութեանց տէրն ըլլալուն պատմութիւնը գլխէ գլուխ պատմեց: Դատաւորը, նոտարն եւ վարսավիրայն այս արաբացի պատմութիւնը մոխի ըրին: Ղոտարն անմիջապէս՝ այս գիւթութեան ներկայ եղող Մաւրիտանացին բերելու ղեկուեցաւ: Մաւրիտանացին՝ զարհուրած եւ օրինաց յախշտակիչ անգղին ձեռքն ինկած ըլլալուն պատճառը գտնելու համար գլուխը ծայթեցընելով, եկաւ ներս մտաւ: Երբ ջրավաճառին ըքեալ կերպարանք հոն կենալը տեսաւ, բանն անմիջապէս իմացաւ: «Ողորմելի էակ, ըսաւ քովէն անցած աստին, քեզի չպատուիրեցի՝ որ շատախնութիւն չընես, կնոջդ բան չլայտնես»: Մաւրիտանացւոյն պատմութիւնը ծիշդ նոյն ելաւ իւր գործակցին պատմածին հետ. բայց զատաւորը դիւրահաւատ էր ուղբը ձեռնալ. բան տարիւթիւն եւ խիտ քննութիւն եւ խուզարարութեանց սպասնալիք ըսաւ: «Հանդարտէ բարի Տէր դատաւոր, ըսաւ Մաւրիտանացին. բարիտի բարիքն անխոհեմ կուտով գոհամակ չընենք: Այս գործը մեզմէ զատ ուրիշին ծանօթ չէ. գաղտնի պահենք: Այրին մէջ մեր ամենուն համար բաւական հարստութիւն կը սպասէ: Արդարացի բաժանումը խոտացիր, ահա ամենայն ինչ կարգի կը մտնէ. մերժէ առաջարկութիւնս, այլն յաւիտեանս կրեալ եւ փակեալ կը մնայ: Դատաւորն խորհրդակցեցաւ առանձին իւր նոտարին հետ, որ իւր արուեստին մէջ ծերացած աղուռն մըն էր: «Բան մը խոտացիր ըսաւ այս վերջինը դատաւորին, մինչեւ որ գանձը ձեռքդ անցընես: Այն աստի մայրոջն ալ կրնաս գրաւել: Եթէ ջրավաճառն ու իր գործակցին համարձակին տրտունջ եւ բողոք ընելու՝ ձաղկելու եւ կախաղան հանելու սպառնալիք ըրէ. անհաւատ առ ա կախարդի տեղ դնելու, զանոնք դատի կոչէ:» Այս խորհուրդը դատաւորին ականջն քաղցը հնչեց. ձեռքն ձակալին խորշերուն վրա՝ յէն անցընելով՝ Մաւրիտանացւոյն դարձած՝ — «Դորորինակ պատմութիւն մըն է պատմածնիդ, ըսաւ թէպէտ կրնայ ստոյգ ըլլալ, բայց ես ահանատես վկայ կ'ուզեմ՝ ըլլալ: Նոյն իսկ այս գիշեր իմ առջեւ հմայելոյ ձեւը պետք էք

կրկնել: Եթէ իրօք հոն այսպիսի գանձ մը կայ, բարեկամարար մեր մէջ կը բաժնենք եւ ինդիրը կը վերջացնենք. բայց եթէ զիս խարէք, ալ շնորհք մի սպասէք ինձմէ: Այս միջոցիս իւր կաշնաւոր պետք է որ հոս մնայ:» Մաւրիտանացին եւ ջրավաճառը գոհ ստիպ. այս առաջարկութիւններն ընդունեցան, ապահով ըլլալով՝ որ դէպքն իրենց խօսից ճշմարտութիւնը պիտի հաստատէ եւ ապացուցանէ:

Թէ.

Երբ կէս գիշերը մերձեցաւ՝ դատաւորը, նոտարն եւ վարսավիրայն ամենքն ալ սպառազինեալ, գաղտագողի գուրս ելան. կաշնաւոր Մաւրիտանացին եւ ջրավաճառն ալ միասեղ առած էին, եւ յետեւն զօրաւոր էշն ալ, որ յուսացուած գանձը կրէ: Առանց մէկէ մը տեսնուելու աշտարակն հասան եւ չորրորդ կամարի տակն իջան: Գրութիւնը բացուեցաւ, դեղին մաւր վառեցաւ եւ Մաւրիտանացին հմայելոյ ձեւը կարգաց: Դողաց երկիրն ինչպէս յառաջ, եւ յատակն որոտածայն հշմամբ մը բացուեցաւ եւ անձուկ սանդուղները ցուցուց: Դատաւորը, նոտարը, վարսավիրայն արհաւիրք պատեցան եւ իջնալու քաջութիւնն չունեցան: Մաւրիտանացին եւ ջրավաճառը ներքին կամարն իջան եւ առաւելու պէս գիւթեալ Մաւրիտանացինը լուռ եւ մունջ եւ անշարժ հոն նստած գտան: Մեծ սափորներէն երկուքը վերցուցին որոնք լի էին ոսկով. եւ ազամանդով: Ջրավաճառը զանոնք բերաւ կրելու թէպէտ վաճճ էր, ի վերայ այս ամենայնի անոց ծանրութեան տակ կ'երերար եւ դողդոջէր, եւ իմացաւ թէ ստուգի ինչ մը բեռան չափ ծանրութիւն ունին: «Ատենցանով գոհ ըլլալը. ըսաւ Մաւրիտանացին, առանց բան մ'իմացնելու այսչափ միայն կրնանք տանիլ. մեր բաղձացածին չափ զմեզ հարստացնելու բաւական բան կայ հոս:»

«Դեռ շատ գանձ մնաց ներսը», հարցուց դատաւորը:

«Ամենամեծ հարստութիւնը՝ պատասխանեց Մաւրիտանացին. պողպատե շրջանակը ամրացնալ ահագին արկղ մը, լի մարգարտաք եւ ադամանդաք:»

«Ամենայն ճգամը աշխատինք այս արկղն ալ վեր հանելու», ըսաւ ագահ դատաւորը:

«Ես ալ վար չեմ իջնար, ըսաւ Մաւրիտանացին, բաւական բաւաւորին համար բաւական է, աւելին աւելորդ է:»

“Ես ալ, ըսաւ ջրափառաւոր, ուրիշ բեռ վեր չեմ՝ հաներ. իշուկիս ողնայարը ջրափառաւոր մօրը չունիմ”:

Հրաման, սպառնալիք, աղաչանք վայրապար եղան. դատաւորն իւր երկու ընկերակալից դատնալով՝ “Օգնեցէք ինձի, ըսաւ. արկղ վեր հանինք եւ մէջերնս բաժնենք”:

Այսպէս լսեալով, սանդուղներէն իջաւ, երկիւղալից դժգոհակութեամբ մը նոտարն ու վարսավիրայն ալ անոր ետեւէն:

ԺԸ.

Մաւրիտանացին ասոնց իրապէս արկեղ քով ինչալը տեսնելուն պէս, գեղջին մօմը շեղչոյց: Գետնայատարը սովորական ահաւելի գողգոմամբ փակուեցաւ եւ երեք դիցազունքը անոր ծոցոյն մէջ մնացին: Այն ատեն Մաւրիտանացին ածապարեց սանդուղներէն վեր ելաւ, եւ մինչեւ որ բաց օդը չէլաւ՝ չկեցաւ: Զրափառառն ալ՝ իւր կարծ սրունկը ներածին չափ շուտ, անոր հետեւեցաւ: “Ի՞նչ ըրիր, ըսաւ Պերեժիլ շունչ առնուլ կրցածին պէս, դատաւորն եւ միւս երկուքը կամարին տակ մնացին”:

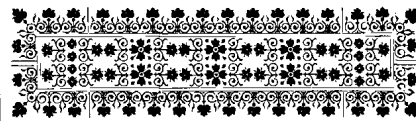
Խորին ջերմեւանդութեամբ մը՝ “Տէրն այսպէս ուղեց, պատասխանեց Մաւրիտանացին:

“Եւ պիտոնք պիտի չաղատեն,” հարցուց Կալեցիացին:

“Քաւ լիցի, պատասխանեց Մաւրիտանացին շտեղծ իւր մօրուքը: Գրեալ է ի գիրս բաշխից եւ բախտից՝ որ անոնք հմայեալ մնան, մինչեւ որ հմայքն արձակող հանգրիւնէալ բախտախնդիր մը գայ. Տեսուն կամքն ըլլայ”:

Չայս ըսելով մոմոյն կողքը հնուռ ձորոց տիւտը թաւուտքներուն մէջ նետեց: Ա՛լ դարման չմնաց զանոնք ազատելու, անոր համար Մաւրիտանացին եւ ջրափառաւոր՝ հարստութեանը բեռնաւորեալ իշով քաղաք ինչալը ձառնալ կէտն: Համետտ Պերեժիլ չէր կրնար յազնեալ իրեն երկայնականը գործակիցը գրկելէն ու համբուրելէն՝ որ օրինաց ճիւղաւորներէն ազատած՝ դարձեալ իրեն շնորհուած էր: Երկու բախտակից ընկերը, բարեկամարէն եւ արդարութեամբ իրենց աւարը բաժնեցին, այսու տարբերութեամբ՝ որ Մաւրիտանացին, որ սնտոի եւ ունայն զարգուց համար ուրոյն ճաշակ մ’ունէր, մարգարտաց եւ պատուական քարանջ շատերն իւր բաժնոյն մէջ խառնելու կերպը գտաւ, բաց առածին հնչապատկին աւելի՝ գեղեցիկ պատմանք եւ ձուլածոյ սոկի ջրափառաւորն տալով: Այս վերջինն ալ անկեղծութեամբ գոհ եղաւ: Մեծապէս հոգ տարին ամեն կարելի պատահարներէ զգուշանա-

լու եւ որոշեցին որ իրենց հարստութիւնն անվերգով վայելելու համար ուրիշ գաւառ մը փոխապրուին: Մաւրիտանացին Ափրիկէ անցնելով, իւր ծննդեան Թեթուան քաղաքը գնաց: Կալեցիացին իւր կինը, գաւակներն եւ էջն առած՝ անմիջապէս Փորթուկալ անցաւ եւ Տոն իւր կնոջը խնամակալութեան ներքեւ բաւական նշանաւոր անձ մ’եղաւ. որովհետեւ կինն այս արժանաւոր մարդուն երկայն հասակն ու կարճ սրունքը վաղեմի գաղղիական բաժնոնակով եւ սոնապանով զգեստաւորեց: Գլխարկը փետրով մը զարդարեց եւ կողէն սուր մը կակեց, եւ անոր ընտանեկան Պերեժիլ անունը մէկդի նետելով՝ “Տոն Պերեժիլ” քաղաքահայտն տոտաւ: “Մինչեւ ինչը”՝ “Տիկին ժիլ” գլխէն մինչեւ ոտը ծուլեւորով եւ սաղնագործ զրեստիւք ծածկեալ, ամեն մէկ մատին վրայ անցուցած շղջողուն մատանին ներովը, աղտեղի անհամ ճաշակի եւ զարդարանաց օրինակ եւ կաղապար եղաւ:

ՄԵԼԵԴԱՄԵԼԵ

ՆՈՐԱՆՈՒՐԷ

Երեքնագործարանայ սրինգ մը:

Սրինտէր Բեգրի անուամբ մէկը Եգիպտոսի մէջ պեղման մը ժամանակ կնոջ մը գերեզմանին մէջ եգիպտական սրինգ մը գտաւ: Սոյն երեքնագործարանայ սրնգով վերջերս ի Ղենտոն՝ հասարակութեան առջեւ երաժշտական արուեստին հմուտ անձ մը բազմաթիւ երաժշտական երգեր նուագեց: Այս սրնգին ձայնը մեր արդեան սրնգաց ձայնին հետ միեւնոյն չէ, այլ աւելի խառնայ աշխարհածանօթ՝ “Zampagna” գործւոյն կը մերձենայ: Այս գիտողութիւնն ալ եղաւ. որ զանազան երաժշտական խաղեր՝ որոնց սրնգին ձայնը կը համապատասխանէ, այսժաման եւրոպական ձայնաւորողին հետ միեւնոյն եւ. ուստի ասիկ այս կը հետեւցնենք՝ որ մեր երաժշտական գրութիւնն արդէն իսկ հին եւգիպտական ազգաց ծանօթ էր:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Փապարի պարզ ղեղ մը:

Փապարի (Խաբը) ամեն տեսակին համար հետեւեալ պարզ ղեղն կը յանձնուի: Պէտք է մաքուր ղեղին մեղաւորին կտորիկ մը թղթոյ վրայ բռնել, եւ թուղթին փապարին մեծութեամբ կտորելու եւ փապարին վրայ դնելու է: Քանի մ’օրէն փապարը կ’անհետանայ: Կ’արժէ փորձել: